

Apel Indian Naso o międzynarodową solidarność

23 września 2012

Indianie Naso z Panamy, zaniepokojeni destrukcyjnym wpływem projektów rządowych oraz naruszeniami praw ich narodu, apelują o pomoc i międzynarodową solidarność.

W połowie września 2012 roku, kilkudziesięcioosobowa grupa Indian Naso zablokowała dostęp do placu budowy elektrowni wodnej Bonyic, w prowincji Bocas del Toro, w zachodniej Panamie. Licząca sobie 4 tysiące osób, społeczność Indian Naso, należy do jednych z najbardziej marginalizowanych grup tubylczych w Panamie. Ich populacja, skoncentrowana jest w jedenastu społecznościach, żyjących nad zalesionymi brzegami rzeki Teribe, którą sami nazywają Tjer'di (wodna babcia-babcia woda). Dzięki egzystencji we względnej izolacji, Naso zachowali wiele elementów tradycyjnej kultury oraz strukturę społeczną opartą na monarchii – jedną z ostatnich jakie ostały się w Ameryce łacińskiej. Źródłem ich podstawowego utrzymania jest rolnictwo na własne potrzeby, łowiectwo i rybołówstwo. Naso zachowali również wiedzę o tradycyjnej medycynie naturalnej. Większość członków społeczności wie dzie swoją egzystencję zgodnie z rytmem rzeki Teribe. Około tysiąca Naso opuściło swoją ojczyznę i przeniosło się do większych miast prowincji. Język plemienia wywodzi się z rodziny czibcza i klasyfikowany jest jako zagrożony wyginięciem.

Konstrukcja tamy Bonyik prowadzona jest w centrum ojczyzny Naso przez kolumbijską firmę Públicas de Medellín. Opór ludu znad rzeki Teribe, przeciwko projektom hydroenergetycznym w regionie, sięga 2004 roku. W 2006 roku wśród Naso doszło do rozłamu. Pełniący od 1998 roku funkcję króla, Tito Santana, bez zgody reszty społeczności, udzielił zezwolenia na budowę tamy. Społegliwość dotychczasowego monarchy została poczytana jako zdrada i akt korupcji. Tito został usunięty z zajmowanego stanowiska i przebywa do dzisiaj na wygnaniu. Skutki jego decyzji odczuwane są jednak nadal. Rok, rocznie konstrukcja hydroelektrowni posuwa się do przodu.

Okres szczególnego napięcia między rządem a Indianami Naso przypadł na lata 2007-2009. W odpowiedzi na odgórne narzucenie projektu i pierwsze przypadki niszczenia własności należącej do członków plemienia, Naso zablokowali budowę lokalnej drogi, służącej jako infrastrukturalne zaplecze dla tamy Bonyic. Przygotowali także dokument potwierdzający stanowisko Naso, pod którym podpisało się 600 członków społeczności. Retorsja panamskiego rządu była nieproporcjonalna. Dokonano licznych zatrzymań, za którymi poszły następnie również kilkudniowe areszty. Kulminacyjna faza represji przypadła na 30 marca 2009 roku. Gubernator prowincji Bocas del Toro wysłał 100 uzbrojonych policjantów w stronę wioski Durui San San. Na miejscu funkcjonariusze użyli gazu łzawiącego oraz ciężkiego

sprzętu. Zniszczono 30 budynków, w tym domy, kościół oraz centrum kulturalne Naso. W wyniku interwencji 210 członków plemienia straciło schronienie zaś 8 dzieci zostało hospitalizowanych w wyniku kontaktu z gazem. Dwa tygodnie po tym wydarzeniu solidarność z Indianami Naso wyrazili przedstawiciele rdzennych społeczności z Antyli i strefy około karaibskiej.

Błędy z ostatnich lat nie wpłynęły istotnie na politykę obecnego prezydenta Panamy, Ricardo Martinelliego. Namacalnym tego dowodem jest bieżący protest ludu Naso, którego członkowie przedstawiają szereg postulatów. Konstruktor projektu i rząd Panamy, nie zadbały o zabezpieczenie starożytnych stanowisk archeologicznych, na których znajdują się pamiątki po przodkach ludu Naso. Lokalni mieszkańcy obawiają się jak projekt wpłynie na wodę i przypominają, że rzeka Teribe jest dopływem większej Changuinoly, która jest głównym źródłem wody pitnej dla pobliskiego miasta Changuinola. Chociaż budowa hydroelektrowni znajduje się już na półmetku, nadal nie rozwiązano problemu odszkodowań i procedury sprzedaży ziem, do której Naso zostali po prostu zmuszeni w toku faktów dokonanych. Indianie przypominają również, że rząd Panamy zwleka z uznaniem króla Alexisa Santany, który został wybrany ponad rok temu na króla Naso i stanowi oficjalnego reprezentanta ich narodu.

Bieżący protest Naso rozpoczął się w piątek 14 września, w pobliżu głównej drogi prowadzącej do placu budowy. Kilkudziesięciu członków plemienia stanęło na drodze ponad 700 pracowników, którzy przybyli z zamiarem kontynuowania programowych prac przy budowie tamy Bonyic. Rozmowy między przedstawicielami panamskiego rządu i liderami Naso, zaplanowane na 19 września, nie przyniosły rozwiązania konfliktu.

Blokadzie i obecnym problemom ludu Naso, towarzyszy w tle, walka o autonomię. „Widzę pilną konieczność przekształcenia obszaru Naso w Comarca Naso Tjer'di” – oświadczył Adolfo Villagra, jeden z protestujących. Comarca jest rodzajem półautonomicznego terytorium na którym mieszka pięć z ośmiu grup tubylczych Panamy. Objęcie terytoriów Naso tym statusem, umożliwi w przyszłości obronę ziem położonych w obrębie rzeki Teribe przed inwazją wielkich projektów. Adolfo Villagra zwraca również uwagę na niebezpieczeństwa środowiskowe: „Pytamy te grupy, które twierdzą, że musimy dbać o środowisko naturalne dla przyszłych pokoleń o poparcie społeczności międzynarodowej, ponieważ mamy skarb o nazwie Park Narodowy La Amistad, będący światowym dziedzictwem ludzkości (UNESCO). Zachęcamy ich aby poznali wyjątkową wartość tego, co znajduje się na terytorium Naso, zarówno w kwestii ochrony środowiska, kultury i tradycji”. „Oдноśnie praw człowieka” – kontynuuje Villagra – „prosimy o pilną pomoc, przynajmniej w złagodzeniu presji jakiej doświadczamy ze strony rządu. Powiedzieliśmy, że musimy zapłacić krwią, ponieważ rząd nie słucha nas i nie uznaje naszej ziemi”.

Obszar objęty wstęgą protestu rdzennych mieszkańców jest stosunkowo izolowany od reszty kraju. Obecne wystąpienia Naso są ignorowane bądź marginalizowane przez media i środki przekazu w Panamie i zagranicą.

Autor: Damian Żuchowski
Dla „Wolnych Mediów”

BIBLIOGRAFIA

1. Richard Arghiris; „Isolated and ignored Naso fear police repression”
<http://intercontinentalcry.org/isolated-and-ignored-naso-fear-police-repression/>
2. Damian Żuchowski; „Los Indian z Panamy domaga się waszego wstawiennictwa”, 2009
<http://wolnemedi.net/spoleczenstwo/los-indian-z-panamy-domaga-sie-waszego-wstawiennictwa/>
3. Leonardo Machuca; „Indígenas Naso-Teribe piden al ministro Fábrega la creación de la homarca”
<http://www.panamaamerica.com.pa/notas/1207034-indigenas-naso-teribe-piden-al-ministro-fabrega-la-creacion-la-comarca>
4. “Panama: Naso Indigenous People On Alert – Video Interview And Report On Bonyic Hydroelectric Project”
http://indigenouspeoplesissues.com/index.php?option=com_content&view=article&id=16265:panama-naso-indigenous-people-on-alert-video-interview-and-report-on-bonyic-hydroelectric-project&catid=37&Itemid=77
5. Javier Tejeira; “Paralizan proyecto de ‘hidro’”
http://www.critica.com.pa/hoy/provincias-interna-20120917-paralizan_proyecto_de_hidro.html